

Drage krajanke, spoštovani krajani Kromberka in Lok

Junij v letu je čas, ko preidemo v koledarsko poletje. Pomladi ni bil idealen čas za kmetijstvo v naši Krajevni skupnosti. Upajmo, da bo s prihodom poletja bolje. Junij je tudi mesec v letu, ko se spomnimo dogodkov v juniju leta 1944, ko je takratni okupator odpeljal številne zavedne vaščanke in vaščane v zloglasno koncentracijsko taborišče. Letos bomo ta spomin obeležili 20. junija. V letu 2025 nas je za vedno zapustila interniranka Danica Humar, poročena Bašin. Danes kot zadnjo živečo takratno interniranko pozdravljamo Marijo Komel, poročeno Jakomin, ki živi v Trstu.

V novembru tega leta zaključujemo štiriletni mandat aktualnih članov Sveta naše Krajevne skupnosti. Mestni svet Mestne občine Nova Gorica je 26. februarja 2026 na seji sveta sprejel Sklep o določitvi volilnih enot in številu članov svetov krajevnih skupnosti. S tem sklepom se bo naša Krajevna skupnost

oblikovala v samo eno volilno enoto, v kateri bomo volili devet članov Sveta, kot je bilo do sedaj. Računamo na to, da bodo ti člani pokazali delavnost, strokovnost in predvsem posluš za realne potrebe krajanek in krajanov.

Svet naše Krajevne skupnosti se sestaja na rednih sejah in sproti razrešuje aktualne probleme. V okviru razpoložljivih finančnih sredstev smo v preteklem obdobju uspeli:

- vzdrževati krajevno cestno infrastrukturo in mestoma izvesti asfaltacijo,
- redno vzdrževati stavbo in okolico Doma kulture,
- redno skrbeti za košnjo na obeh pokopališčih in na športnem parku,
- financirati najem zemljišča Športnega parka in organizirati vzdrževanje igral,
- reševati problem stalno prisotne možnosti vdora meteorne vode v naseljeno območje,
- nabaviti potrebno opremo za Dom kulture,
- omogočiti kulturne aktivnosti v Krajevni skupnosti,
- uspeli smo prepričati MONG, da je pristopila k izvedbi javnega vodovoda za 5 hiš v zaselku Podrob in mrliške vežice pri Sv. Trojici ter odstranitvi propadajočega objekta pod cerkvijo v Lokah,
- spodbujati odstranjevanje azbestnih kritin,
- namestiti prometna ogledala na kritičnih mestih lokalnih cest in namestiti prikazovalnike hitrosti vožnje,
- sodelovati s pristojnimi službami MONG pri pripravi Strategije razvoja MONG in naše KS,
- sodelovati pri organizaciji Krajevnega praznika in pri projektu spominske obeležitve obletnic župnije in dolgoletnega kromberškega župnika, skladatelja, narodnega buditelja in kulturnega delavca Vinka Vodopivca.

Posebna zahvala gre našemu župniku Cvetku Valiču, ki vztrajno skrbi za posodobitev cerkve Marije Tolažnice v Kromberku. Poskrbel je za obsežna inštalacijska, pleskarska in restavratorska dela, ki so potekala pod budnim očesom Branka Hlača.

Ob praznovanju krajevnega praznika, v soboto, dne 20. junija ob 19. uri na prireditvenem prostoru pred Domom krajanov, prijazno vabim vse krajanke in krajane na kulturni program in prijetno druženje.

Žarko Leban

Predsednik Sveta Krajevne skupnosti Kromberk-Loke

SOBOTA

20. JUNIJ OB 19.00

parkirišče ob cerkvi v Kromberku

KRAJEVNI PRAZNIK

KULTURNI PROGRAM
pod taktirko Kulturnega društva Biserna Matica

ZABAVNI PROGRAM
• Vipavski kvintet
• bogat srečelov

FILMSKI UVOD
Ponedeljek, 15.6.2026, ob 18.00 v Domu kulture

KINO NAOKOLI - potujoči filmski program študentov Akademije umetnosti UNG

Spomini iz otroštva

Poldo Hvalič Sv. birma 1948

Po dolgih letih sem se le odločil, da zapišem spomine na drugo svetovno vojno v našem kraju. Že dlje časa me namreč ljudje prosijo, naj povem, kaj se je tukaj dogajalo — sem namreč med redkimi, ki se še spominjamo tistih dni.

Pred kakšnimi petnajstimi leti me je k sodelovanju povabil tudi Andrej Malnič, takratni direktor muzeja. Veliko sva se pogovarjala o preteklosti našega kraja in nameravala skupaj nekaj napisati. A žal je umrl, najino delo pa je ostalo nedokončano.

Nisem sicer več pisanja, a vem, da nosim v sebi nekaj, kar bi se izgubilo, če ne bi spregovoril. Star sem in eden zadnjih, ki se še spominjamo. Zato bom pisal.

Davnega leta 1938 sem se rodil v Lokah. Takrat so bili naši kraji pod italijansko okupacijo. Blizu nekdanjega MIPa je bila kasarna italijanske vojske.

Še danes slišim trobento, ki je klicala vojake na kosilo ali večerjo.

V italijanščini se je glasilo: »La zupa lekoh, soldati afamati, venite a mangiat.« Po slovensko pa: »Juha je kuhana, lačni vojaki, pridite jest.«

To mi je ostalo v spominu, ker se je tako lepo glasilo. Ker sem bil še majhen in nisem razumel, kaj govorijo, sem prosil mamo, naj mi pove, kaj to pomeni.

Po odhodu italijanske vojske so ostale le prazne kasarne. Večino opreme so pred odhodom uničili. Domačini so pobrali vse, kar je še ostalo uporabnega. Nazadnje so ostale le temeljne plošče.

V Kromberku ga poznajo skoraj vsi. Nekateri kot dolgoletnega predsednika Krajevne skupnosti Kromberk, drugi kot neutrudnega organizatorja, pevca, prijatelja in človeka, ki zna povezovati ljudi. Danes, ko nosi naziv najstarejšega Ločana, gospod Leopold Hvalič ostaja ena najprepoznavnejših osebnosti kraja in živa priča njegovemu razvoju skozi desetletja.

Njegovo življenje je tesno povezano s Kromberkom. Dolga leta je predano vodil krajevno skupnost, spodbujal razvoj kraja ter podpiral številne pobude, ki so bogatile družabno in kulturno življenje. Med njimi ima posebno mesto ustanovitev moškega pevskega zbora Kromberški Vodopivci, katerega pobudnik je bil in v katerem še danes z veseljem obuja številne lepe spomine. S svojim glasom je vrsto let bogatil tudi cerkveni pevski zbor in tako prispeval k ohranjanju bogate pevske tradicije v domačem okolju.

Pomemben pečat je pustil tudi pri postavitvi spominskega obeležja in kipa skladatelju Vinku Vodopivcu, kjer je kot koordinator povezoval številne posameznike in ustanove pri uresničevanju skupnega cilja.

Danes ga pogosto srečamo med ljubitelji starodobnih vozil. Kot član AMD Nova Gorica in sekcije veteranov ostaja zvest svetu oldtajmerjev, kjer še posebej ceni bogato avtomobilsko zgodovino, prijateljsko druženje in medgeneracijsko povezovanje.

Ko danes srečamo Leopolda Hvaliča, srečamo človeka, ki ni le spremljal zgodovine svojega kraja, temveč jo je s svojo predanostjo, delom in srčnostjo pomagal soustvarjati. Njegova življenjska zgodba je zgodba o povezanosti z ljudmi, ljubezni do domačega kraja in neprecenljivem prispevku skupnosti, ki ga spoštuje in ceni še danes.

Za italijansko je kmalu prišla nemška vojska. Takrat sem imel štiri leta. Bilo je slišati ropot kolone nemške vojske, ki je prihajala proti Ajševici iz smeri Rožne doline. Stekel sem proti cesti.

Predhodnica kolone je bil motor BMW s prikolico, na prikolici vojak z mitraljezom. Na ravnini sta se pojavila dva partizana. Strelec na prikolici je šoferju ukazal, naj ustavi. En partizan je tekel proti Lijaku v njivo koruze in se tam skril, drugi pa proti Panovcu. Takrat je zaregljal mitraljez. Tisti, ki je šel v koruzo, se je rešil, drugi je bil v pasu prestreljen na dvoje. Kasneje smo izvedeli, da je bil umorjeni partizan iz Solkana. Ves prestrašen sem stekel domov in povedal mami, kaj sem videl. Od mame sem bil hudo tepen, da me ob misli na ta dogodek še zdaj boli.

Potem se je začelo. Oče je šel z vozom po nonota v Potoče. Bil je že star in je živel sam. V Šmihelu so ju Nemci zajeli. Dobro, da je tata znal nemško, saj je obiskoval šolo v Gorici v času, ko so bili naši kraji del Avstro-Ogrske monarhije. Tata je imel s seboj pištolo, ker je bil pri vaški zaščiti. Nemcem je rekel, da jo ima za samozaščito. Odpeljali so ga v mesto na severu Nemčije, kjer je delal v delavnici. Nono se je z volovsko vprego srečno pripeljal domov. Pustili so ga, ker je bil zelo star. Takrat so ujeli tudi partizana in ga obesili na hrast v Šmihelu. Ostali smo sami. Oče se je vrnil šele po končani vojni.

V Gorici je bil advokat, ki je bil očetov sošolec. Napisal je potrdilo, da je oče šel prostovoljno delat v Nemčijo. Ta papir nas je večkrat rešil gotove smrti.

Pripravljali se je napad na Trnovo. Štiri havbice so parkirali na Ajševici, na dvoriščih pri Jojkovih in Cekovih, eno ob cesti, eno pa nasproti tedanje gostilne Komel, katere lastnik je bil Vence Komel, ki je po vojni odšel v Italijo. Sedaj je tam gostilna Šterk. Naslednji dan se je začelo streljanje proti Trnovemu. Mi, otroci, smo pobirali čavre (prazne naboje).

brat Milne Hvalič, padel v Rožni dolini 1943

Anton Podgornik iz Potoč, oče Milne Hvalič

Tekmovali smo, kdo jih pobere več. Moj prijatelj, pri katerem je bila havbica na dvorišču, jih je pobral največ, saj mu je pri pobiranju pomagal tudi oče. Po končani vojni je zbežal v tujino, saj se je razvedelo, da je bil fašist. Naslednji dan, po koncu napada, so Nemci odšli proti Trnovemu. Mi, otroci, smo gledali kolono tankov, blind in drugih vojaških vozil. Ko je prišel prvi tank pod kromberški grad, je nekdo z navadno puško streljal nanj. Mi smo to dogajanje opazovali izpred hiše. Kar naenkrat se je en tank v koloni obrnil proti naši hiši. Prestrašili smo se in stekli na drugo stran hiše. Iz tanka so na grad izstrelili osem granat. Ker ni zagorel, so s folcem pripeljali sod bencina in grad so takoj zajeli plameni.

Par dni po napadu na Trnovo so se Nemci malo umirili. Nekega večera, ko se je že mračilo, so se na sosedovem travniku pojavili trije Nemci. Dva sta prišla do naše hiše, eden je ostal tam. Iskali so žensko družbo za v posteljo. Bili so rahlo pijani. Tema dvema, ki sta bila pri nas, se ni nikamor mudilo. Tisti, ki je bil na travniku, ju je klical. Ker se nista odzvala, je ustrelil s pištolo. Nato so vsi trije odšli naprej do sosedov, kjer je bila ena lepa punca. Nedorolgo zatem je počilo. Dva vojaka sta zbežala, enega so ustrelili. Kdo je streljal, se ni izvedelo, najbrž so bili od civilne zaščite. Mrtvega vojaka so na hitro zakopali v njivo koruze, v bližini hiše. Ker truplo ni bilo globoko zakopano, se je sosed bal, da pridejo Nemci s psi, zato je njivo zalil z gnojnico, da ne bi zavohali trupla.

Ker smo bili najbližje dogodku, so se čez dva dni na našem dvorišču prikazali Nemci s slovenskim tolmačem. Začela se je kalvarija. Mamo so postavili na en konec mize, z bratom in nonotom smo stali ob zidu. Tolmač je hotel vedeti, kdaj so vojaki bili pri nas, koliko jih je bilo in kam so šli. Mama je rekla, da ne ve. Tolmač je vztrajal, da bi morala vedeti, ker je tu doma. Razložila mu je, da zvečer zgodaj ugasnejo luči in gredo spat, saj sicer avioni, ki krožijo naokoli, streljajo na hiše, kjer gorijo luči. Tem avionom smo rekli Pipo. Eden od Nemcev je hotel preiskati hišo. Iskali so očeta. Mama mu je pokazala papir od odvetnika, na katerem je pisalo, da je tata šel prostovoljno delat v Nemčijo. Oficir pa je zatulil Galt, vojaka sta ubogala. Po približno treh urah zasliševanja so odšli. Mama je pokleknila pod sliko Lurške Matere božje in molila skoraj do jutra. V zadnji sobi sta namreč spala dva partizana. Bila sta iz Ajševice, Nine Kovačev in Milče Murnšček. Dobro, da se nista zbudila, drugače danes tega ne bi pisal. Izvedeli smo, da bodo Nemci izvedli restrament, to pomeni, da bodo v detajle pregledali hiše in okolico. Skoraj cela vas se je zatekla v Pavlinovo kaverno. To je bila velika jama za skoraj 200 ljudi nad vasjo Loke. K sreči do tja niso prišli. Stric Drejče Tereznov ni šel z nami. Ostal je doma na Koladovci. Ostrostrelec ga je opazil in zadel točno v čelo. V kaverni je bilo ogromno uši, bolh in stenic. Bili smo vsi popikani. Zvečer smo se vrnili domov. Tinčka Macova je v jami izgubila poročno rinko. Drugi dan jo je šla iskat. Ko je brskala po tleh, je prišla za nogo oziroma čevelj Nemca. Zbežala je ven, in ker je bil vhod nizek, si je razbila čelo in prišla domov vsa krvava. Kasneje smo izvedeli, da so ustreljenega Nemca odkopali iz njive in ga skrili v jamo. Prej tega nihče ni vedel, ker je bilo strogo zaupno.

Neke nedelje, ko sva šla z mamo k maši, naju je pri mostu pri Pavlinu ustavila nemška straža. Mama je prosila voja-

ka, naj naju spusti k maši. Bila je zelo pobožna. Vojak se je razjezil in repetiral puško. Mama je jokala celo pot do doma. Kljub vsemu je bil Nemec dobrega srca, saj naju ni ustrelil.

Nemci so zajeli enih trideset ljudi, ki so jih nameravali peljati v Nemčijo. Da pa niso odpeljali vseh, se je bilo treba zahvaliti gospodu Vinku Vodopivcu, ki je dobro govoril nemško. Ko so ga Nemci spraševali, kje so moški, jim je povedal, da jih je večina odšla v Ameriko, Nemčijo in Italijo, saj doma ni dela. Ujetniki so bili rešeni. Pustili so jih doma. Tudi župniki so lagali, saj so z lažjo reševali človeška življenja.

Nemci so Silvestrovo praznovali pri Kometu na Ajševici, kjer so imeli bazo. Rahlo vinjeni so začeli streljati. Naša hiša je bila na udaru, stekla so popokala, strešniki so bili razbiti. Sosed je kričal: Finčeva hiša gori! Pri Finčevih se je reklo naši hiši, ker je brat od nonota šel na Finsko za delom. Ko se je vrnil domov, je ostal za vedno ta vzdevek: pri Fincu. Pred hišo so visele kite koruze. Zaradi strelcev je bilo zrnje raztreseno po celem dvorišču. Drugi dan smo ga pobrali do zadnjega. Na kašči smo imeli pšenico, to so večino pobrali partizani. Neko obdobje je močno deževalo, potoki so bili polni vode, zemlja dodobra namočena. V tem deževju se je moj leto in pol star brat izgubil. Vsi smo ga iskali. Otročička so pomagali iskati tudi Nemci, saj niso bili vsi slabi. Našli so ga ob potoku, ko je opazoval valovanje naraslega potoka. Ko so ga predali mami, se je vsa raznežila. Skuhala jim je kavo in ponudila šnops.

Med nemškimi vojaki so bili tudi zajeti Poljaki in Čehi, ki jih je Hitler uporabil za svojo vojsko. Ti vojaki so k nam prišli večkrat pomagat, saj smo imeli veliko kmetijo. Največkrat so kosili, opravljali so tudi druga dela. Ob koncu vojne so se prišli posloviti. En Poljak nam je podaril dve platneni vrečki. Prišle so nam zelo prav, drugega ni bilo.

Milna in Franc Hvalič, Loke 1969

Po kapitulaciji Nemčije, morda tri ali štiri mesece prej, so naši minirali most na poti proti Kromberku, da bi Nemcem onemogočili odhod. Eksplozija je bila tako huda, da nam je počila hiša. Kamenje je frčalo naokoli. Italijani so za silo usposobili most. Za Nemci so prišli Amerikanci. S seboj so pripeljali ogromne tanke, ki jih ta most ne bi vzdržal. Jekleno cev iz dveh delov so spojili z vijaki in jo

položili v potok, cesta je bila spet prehodna. Takrat sem prvič videl buldožer.

Nemci so za seboj pustili blindirano vozilo, od katerega je odpadel kos pločevine z vrat. Ta so imela kvadratno odprtino, skozi katero so lahko opazovali dogajanje izven vozila. Nad odprtino so bili sledovi strela puške. Ko ni bilo nobenega blizu, sem vzel verigo in tisti kos privlekel domov. Še sedaj ga imam za spomin.

Poldo Hvalič 4. leta s psom Pičo

Pred Ravnico so imeli Amerikanci stražo. Pri Komelu (današnji Šterk) so imeli bazo, tam so kuhali hrano za vojake in jo razvažali. Ko so se vojaki menjali, so se večkrat ustavili pod mostom med Lokami in Ajševico. Tam so opravili veliko potrebo, zadnjico so si brisali kar z dolarji. Vsi veseli smo dolarje oprali, z njimi smo kupovali sladoled, ki ga je sladoledar tedensko vozil iz Gorice.

Med vojno, okoli leta 1943, ko si je mama popravljala zobe, smo prespali pri stricu v Gorici, v kraju Stračice blizu Soče.

Na njegovem dvorišču je bil parkiran top. Družina Nemcev je stavila, ali bo oficir s prvim strelom zadel cerkev Sv. Katarine, ki je stala na območju današnje gostilne Kekec. Mama je mledovala, naj tega ne storijo, a je niso upoštevali. Nemec je sprožil, na Katarini se je zakadilo. Zadel je cerkev in jo porušil, zvonik je ostal nepoškodovan. Mama tega ni mogla preboleti, jokala je in jokala. Po vojni smo otroci namesto telovadbe v šoli nosili kamenje in pripravljali teren za temelje za novo stavbo planinskega društva.

Nemci so bili dokončno pregnani, njihovo mesto so prevzeli Amerikanci. Bili smo pod cono A. Neprestano smo bili otroci v družbi Amerikancev, dajali so nam pudinge, bel kruh, čokolado. Bila je AMERIKA!

Prišel je čas, ko so tudi Amerikanci odšli. Na Ajševici, kjer so imeli bazo, je ostala baraka. Ljudje so odnesli, vse kar se je dalo. Tudi jaz sem prinesel domov eno vezano ploščo, ki jo še sedaj hranim. Američane so zamenjali policisti v zvezniški upravi, ki so jo sestavljali Slovenci in Italijani. Oblečeni so bili v črno, imeli so bele čelade. Pravili smo jim čerini. V tem času smo pri nas imeli skladišče gum, ki so jih domačini švercali iz Italije. Ko je kamion, poln gum, zavijal proti Kromberku, so ga čerini hoteli ustaviti. Šofer je pritisnil na plin, kamion se je zvrnil, Ajševica je bila polna gum.

Pod cono A ni bilo jasno, čigav je Panovec. Sekal je, kdor je hotel. Posekan je bil v dveh letih. Hraste so sekali s sekirami, takrat še ni bilo motornih žag. Hlode hrastov in smrek so zvelkli do ceste. Tudi štorom ni bilo prizaneseno, vanje so zvrtili luknje in jih zminirali. To so uporabili za kurjavo.

Čerini so hoteli narediti red, a so se sekači poskrili, volovsko vprego so pustili kar ob cesti. Čerini so obupali in odšli. Prišli so furmani in hlode odpeljali največ v Italijo. Takrat sem prvič videl tovornjak na paro. Imel ga je nekdo iz Gorice. Tudi z njim so odvažali hlode.

Interniranci so se vračali domov, še preden je bila določena meja. V zahvalo, da so se srečno vrnili iz Nemčije, so zbirali denar za kapelico. Kromberška grofica je darovala kip Matere božje. Zidal jo je Janez Vižin, pomagala pa Berto Mervič in Pepi, znan pod imenom Kolonelo. Povojna oblast je hotela kapelico porušiti, a sta se kromberška grofica in župnik Vodopivec odločno postavila proti. Rekla sta: »Če boste zrušili kapelico, morate ubiti tudi naju.« To je bila edina kapelica, zidana v komunizmu, ki še danes stoji v opomin in spomin na tiste težke čase.

Končno so bile meje določene, postali smo Jugoslavija. Mi smo ostali pod cono A. Meja je potekala za našo hišo. Vsak dan so patroljirali vojaki, rekli smo jim družeti.

Priča smo bili ljubezenskim prigodam. Rosno mlada punca iz Ajševice, ne spomnim se več njenega imena, je hodila z vojakom. Ves prosti čas sta preživela skupaj, potem se je nekaj zalomilo. Ko mu je rekla, da bo prekinila vez z njim, jo je povabil še na zadnji zmenek. Bil je res zadnji. Na mostu pri današnjem Pelozu je ustrelil najprej njo, potem še sebe.

Imeli smo dvanajst glav živine, veljali smo za kulake. Odredili so obvezno oddajo živine. Domov smo dobili obvestilo, koliko kilogramov žive teže moramo oddati. Posluževali smo se matematike: npr. če je moral сосед oddati dve živali za dosego teže, smo si med seboj pomagali tako, da smo mi oddali eno težjo žival, da je njemu ostala vsaj ena za preživetje. Po dveh letih je naš hlev ostal prazen. Takrat sem spoznal, kaj pomeni lakota.

Zaradi tega sta starša odšla peš na Tolminsko po kravo, tako da smo imeli vsaj mleko. Po treh dneh se je na vratih pojavil veterinar, ki je kontroliral bolezn živali. Ugotovili so, da je imela krava tuberkulozo. Ves trud staršev je bil zaman. Ker nismo imeli volov, nismo mogli preorati njive, zato smo si vaščani med seboj sposojali volovske vprege. Oddolžili smo se z delom, največkrat s košnjo.

Sv. birma z župnikom Vodopivcem 1948

Še to:

Že v času cone A sem prvič šel v šolo. Bila je v prostorih današnje krajevne skupnosti. V razredih smo bili različnih starosti. Že v Jugoslaviji smo pod kromberškim gradom vsak dan igrali pandolo. To je igra, ko s palico čim dlje vržeš kos lesa in tako pridobiš ozemlje.

Nekega dne je, ne vem kdo, udaril tako močno, da je igralo zletelo daleč v mejo pri potoku. Ko je brskal po grmovju, je otipal človeško glavo z luknjo sredi čela. Dodobra so nas zaslili in nam strogo prepovedali omenjati ta dogodek. Kasneje se je izvedelo, da je bila to ženica, ki je hodila po mleko in jajca h Makučevim in je bila osumljena vohunjenja. V šoli so nas učili, da moramo vsakega, ki ga srečamo, pozdraviti z besedo »zdravo«. Če nisi pozdravil, si bil prijavljen v šoli, za kar si bil tepen ali zaprt. Današnja mladina pa lahko butne vate, a te ne pozdravi, če pa že, te pozdravi z medlim »halo«.

Leopold Hvalič

Kronika dogodkov MoPZ Kromberški Vodopivci

Kromberški Vodopivci smo, kot že leta prej, tudi leto 2025, pričeli z našim tradicionalnim novoletnim koncertom. Naš gost je bil tokrat MePZ Lipa iz Šempasa. Konec meseca januarja smo se udeležili vsakoletne revije pevskih zborov Goriške v Desklah. V začetku marca je bilo naše kulturno društvo Kromberški Vodopivci prvič organizator zborovske revije *Primorska poje* v našem Domu kulture v Kromberku, kjer smo gostili številne zборе tako iz Primorske kot iz zamejstva in v sklopu revije sredi marca nastopili tudi v Postojni.

Leto 2025 je bilo leto Evropske prestolnice kulture in v okviru prireditev smo tudi Kromberški Vodopivci nastopili na Trgu Evrope.

V juniju smo se na povabilo MePZ Nova Gorica udeležili koncerta v galeriji Frnaža Krajevne skupnosti Nova Gorica, v drugi polovici junija smo prav tam gostili MePZ iz Banja Luke. Omenjeni zbor, ki deluje v okviru slovenske skupnosti, nas je ob tej priliki tudi povabil na obisk v Banja Luko. 20. junija smo z ubrano pesmijo odprli naš tradicionalni praznik Krajevne skupnosti Kromberk-Loke. Za praznik neodvisnosti 25. junija pa smo, na povabilo MoPZ Lipa iz Ravnice, nastopili na njihovi vsakoletni obeležitvi praznika.

Zadnjo nedeljo v juniju smo v Kromberku praznovali posebno lep jubilej. V veliko veselje nam je bilo nastopiti pred našim zlatomašnikom, gospodom Cvetkom Valičem. Poletje smo zaključili konec avgusta z nastopom na kulturni prireditvi pod zvezdami *Večer je ljubica 3*, ki ga organizira krajevna skupnost Nova Gorica. Na povabilo Krajevne skupnosti Ajševica, smo se udeležili njihove prireditve.

Večer je ljubica 3

V Vodopivčevi sobi

Jesen smo pričeli z našim jesenskim koncertom v dvorani Doma kulture KS Kromberk-Loke, nato pa smo v sklopu prireditve *Pesmi Simona Gregorčiča* nastopili še v Mestni občini Nova Gorica.

Na reviji Primorska poje v Puli

Konec oktobra smo nastopili na vsakoletni komemoraciji pri vrtcu Čriček na obeležitvi spomina na naše sokrajane, padle v drugi svetovni vojni.

Konec novembra smo se odzvali vabilu MePZ Banja Luka. V dveh dneh gostovanja smo si ogledali mesto Banja Luka in njegove znamenitosti ter z MePZ pri-

Združeni MoPZ Kromberški Vodopivci in Bisernice - nastop v Banja Luki

redili skupni koncert. Na gostovanju so nas spremljale pevke Vokalne skupine Bisernice iz Kromberka, ki so tudi nastopile z nami. Proti koncu leta je sledil še koncert v Šempasu v okviru prireditve Evropske prestolnice kulture.

V leto 2026 smo vstopili tako kot v leto 2025, s tradicionalnim novoletnim koncertom. Naši tokratni gostje so bili Vokalna skupina Divox, pod taktirko

Nastop v Ajševici na športni prireditvi Stari-Mladi

zborovodje Janija Klančiča. Že sredi aprila smo v Kromberku drugič gostili revijo *Primorska poje*, ki so se je spet udeležili številni zbori iz zamejstva. Prireditve je za naše kulturno društvo predstavljala velik izziv, ki pa smo ga uspešno izpeljali.

Pred nami je poletje in nove prireditve s katerimi se bomo Kromberški Vodopivci še naprej trudili in z njimi čim bolj obogatili kulturni utrip v našem kraju, pa tudi na Goriškem.

Gregor Lazar

Foto: arhiv Kulturnega društva Kromberški Vodopivci

Z zagonom v poletne dni

V Športnem in turističnem društvu Kromberk-Loke smo tudi letos v novo sezono stopili polni energije, čeprav smo z aktivnostmi začeli nekoliko kasneje. Marca smo za otroke iz Kromberka in Lok pripravili ustvarjalno delavnico, na kateri smo skupaj izdelovali manjša darila ob dnevu žena in materinskem dnevu.

Otroška delavnica

Aprila je sledila prva letošnja delovna akcija. Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujemo vsem članom društva ter ostalim prostovoljcem, ki so pomagali pri čiščenju BARakina in urejanju okolice pred začetkom nove sezone. Ob dnevu upora proti okupatorju smo se tradicionalno odpravili tudi na pohod na Škabrijel, po vrnitvi v športni park pa smo se okrepčali z okusno joto. V maju smo izkoristili sončne dni še za pripravo igrišča za odbojko, zadnji vikend v mesecu pa smo ponovno odprli vrata naše-ga BARakina.

Delovna akcija

Drugi del maja in junij sta bila v znamenju priprav na krajevni praznik, ki bo letos potekal v soboto, 20. junija, od 19. ure dalje. Za vas pripravljamo bogat kulturni in zabavni program z nastopom skupine Vipavski kvintet ter tradicionalni srečelov. Ob tem bi se radi zahvalili Krajevni skupnosti Kromberk-Loke ter vsem prostovoljcem, sponzorjem, donatorjem in obiskovalcem, ki vsako leto prispevajo k uspešni izvedbi praznika in prijetnemu vzdušju.

Pohod na Škabrijel

Pohod na Škabrijel

Tudi letos bo naša ekipa skozi poletje skrbela za razgibano popoldansko in večerno dogajanje v BARakinu, zato spremljajte naše objave in se nam pridružite na prihajajočih dogodkih!

Vabimo vas, da nam sledite na Facebookovem profilu Športno turistično društvo Kromberk-Loke, za dodatne informacije pa smo vam na voljo na e-poštnem naslovu: std@kromberk-loke.si.

Prihajajoči dogodki:

- 20.6.2026: Krajevni praznik
- Avgust 2026: Turnir v odbojki na mivki
- September 2026: Okrepčevalnica med trtami (Rally Nova Gorica)

Kristina Vižin

Vse foto: Arhiv ŠTD Kromberk-Loke

POLETNO DOGAJANJE
V **BARakin-u**

VSAK DAN NOVO DOŽIVETJE!

- SLADOLED ZA KONEC SOLE
- MOŽNOST REZERVACIJ IGRIŠČA ZA ODBOJKO
- REKREATIVNI TURNIR V ODBOJKI

PRIPRAVLJAMO PESTER SPREMLJEVALNI PROGRAM. ZA VEČ INFORMACIJ NAS OBIŠČITE V BARAKINU IN NAM SLEDITE NA SOCIALNIH OMREŽJIH:

@barakin_stdki
 @BARakin

URNIK

NEDELJA – ČETRTEK	16.00 – 23.00
PETEK IN SOBOTA	16.00 – 00.00

V primeru slabega vremena smo zaprti.

Poletno dogajanje v BARakinu leta 2026

Članarina v ŠTD Kromberk-Loke za leto 2026 za polnoletno osebo znaša 10 evrov.

Mladoletni otroci so oproščeni plačila članarine.

Podatki za nakazilo članarine za leto 2026:

ŠPORTNO IN TURISTIČNO DRUŠTVO KROMBERK-LOKE,
Ulica Vinka Vodopivca 90, 5000 Nova Gorica,
TRR (IBAN): SI56 1010 0005 4974551 (BANKA KOPER d.d.).

Pri plačilu članarine za leto 2026 napišite tudi ime in priimek člana društva. Vse člane prosimo, da o možnosti vpisa v ŠTD Kromberk-Loke obvestijo tudi prijatelje, sosede in znance. Novi člani morajo izpolniti pristopno izjavo, ki jo najdejo na Facebook profilu društva ali pa zaprosijo na naslov: std@kromberk-loke.si.

Izpolnjeno izjavo pošljite:

Po pošti na naslov društva, skenirano na elektronski naslov std@kromberk-loke.si, ali pustite v poštnem nabiralniku društva v Domu krajanov KS Kromberk-Loke.

Pridružite se nam — skupaj bodo naše aktivnosti še boljše!

Srečanje starejših krajanov v Domu kulture Kromberk

V soboto, 13. decembra, je v Domu kulture Kromberk potekalo srečanje starejših krajanov Krajevne skupnosti Kromberk-Loke. Zelo smo bili veseli lepega odziva in številne udeležbe, ki je znova potrdila, kako pomembna so tovrstna srečanja za povezovanje in druženje krajanov.

December je čas, ko nekoliko upočasnimo korak, si vzamemo trenutek zase in drug za drugega. Prav to je bil tudi namen srečanja – da se ustavimo, srečamo, poklepetamo in skupaj preživimo prijeten predpraznični čas.

V naši krajevni skupnosti je dolga leta veljala lepa navada, da smo starejše krajanje v predprazničnem času obiskovali na njihovih domovih. Zaradi zakonodaje o varovanju osebnih podatkov tega žal ne moremo več izvajati, zato smo morali poiskati drugačen način. Lani smo po nekajletnem premoru znova organizirali skupno srečanje starejših, letos pa smo koncept še nadgradili – znižali smo starostno mejo povabljenih in pripravili javno vabilo, da bi druženje omogočili čim širšemu krogu krajanov.

Kulturno društvo Biserna Matica je pripravilo bogat kulturni program. Otroci so se predstavili s predstavo *Če babica ne zna pripovedovati pravljic*, ki je navdušila občinstvo.

Nastopil je tudi ženski pevski zbor Biserne pod vodstvom dirigenta, vokalista, kitarista in pianista Bogdana Breclja.

Na klavirju se je predstavila tudi mlada Naira, ki je s svojim nastopom požela velik aplavz.

Po kulturnem delu so otroci vsem povablencem razdelili simbolična darila, ki so jih izdelali na delavnicah.

Druženje pa se je nadaljevalo ob živi glasbi, za katero so poskrbeli mladi harmonikaši. Ob hrani in pijači je potekal sproščen klepet, nekateri pa so se zavrteli tudi na plesišču.

Srečanje je minilo v toplem, prijetnem in prazničnem vzdušju, ki ga bomo še dolgo nosili v lepem spominu.

Suzana Madon Pinosa
foto: Matej Pinosa

S pesmijo po poteh Vinka Vodopivca

Intervju z Bogdanom Brecljem

Foto: Danijel Breclj

Kaj vas je vodilo do prevzema Kromberških Vodopivcev?

Petje in vodenje moškega sestava mi je zelo blizu, saj sem bil dolga leta član in korepetitor Goriškega okteta Vrtnica. Tako sem se seznanil z večjim delom repertoarja za moške zборе. Prav zato sem povabilo za zborovodjo Moškega pevskega zbora Kromberški Vodopivci z veseljem sprejel.

Katere zборе še vključujete v svoj glasbeni krog?

V času svojega delovanja sem dolga leta vodil Župnijski mešani zbor Šempeter, sodeloval sem z zborom RTV Slovenija, Vokalno skupino Akord in s Primorskim akademskim pevskim zborom Vinko Vodopivec, vodil Mešani pevski zbor Nova Gorica, žensko Vokalno skupino Bisernice in druge. Trenutno vodim Kromberške Vodopivce ter Moški sekstet Šolskega centra Nova Gorica, ki ga sestavljamo profesorji tega centra.

In kaj pripravljate ob obletnicah v Kromberku, ki prihajajo v naslednjih letih, tako obletnice Vinka Vodopivca kot župnije?

Ob bližajoči se 100-letnici posvetitve cerkve Device Marije, Tolažnice žalostnih (1927–2027), ter 75-letnici smrti duhovnika in skladatelja Vinka Vodopivca je v Kromberku dozorela posebna ideja in sicer da njegovo bogato dediščino znova obudimo in jo vrnemo v goriški prostor, kjer je nastajala in živevala. Projekt pripravljamo Kromberški Vodopivci v sodelovanju s Krajevno skupnostjo in Župnijo Kromberk-Loke.

V letih 2027 in 2028 bomo tako skozi niz koncertov in dogodkov stopili na pot spomina, glasbe in hvaležnosti. Zasnovo smo projekt, ki ni le poklon, temveč živo srečanje z Vodopivčevo ustvarjalnostjo – z glasbo, ki je zaznamovala generacije in še danes nosi toplino, vero ter ljubezen do domače zemlje. V ta namen so moči združili trije cerkveni zbori – Kromberk, Kristus Odrešenik (Nova Gorica) in Solkan in sestavili VODOPIVČEV CERKVENI ZBOR, koncerte pa bodo obogatili tudi Kromberški Vodopivci.

Naše popotovanje bomo začeli na Sveti Gori, od koder izhajajo Vodopivčeve korenine po materini strani – od tu namreč izvira njegova mati Antonija Vodopivec, rojena Makarovič. Na Sveti Gori je tako, 31. maja letos, zazvenela njegova glasba kot simbolični uvod v zgodbo, ki se bo nato vila skozi kraje njegovega življenja. S pesmijo in koncertom bomo pot nadaljevali v Ročinju, kjer je bil rojen 16. januarja leta 1878, in obudili spomine na njegove prve korake. Bil je rojen kot prvi otrok v družini Vincenca Vodopivca, ki je v Ročinju služboval kot učitelj in cerkveni organist. Družina se je kasneje povečala za kar devet sorojencev in se vmes preselila v Grgar, kjer je mali Vinko preživel otroška leta, in nato v Podgoro. Vinko je tu obiskoval ljudsko šolo, pri očetu pa se je učil orgljanja in pri dvanajstih letih že gladko igral orgle ter spremljal cerkveno petje. Njegova izjemna glasbena nadarjenost se je izkazala tudi na gimnaziji v Gorici, kjer se je naučil igranja klavirja, violine, viole in tamburice. Gorica mu je omogočila poleg glasbenega tudi širši umetniški razvoj in stike s slovenskimi

Bogdan Breclj, zborovodja Moškega pevskega zbora Kromberški Vodopivci, pretežen del svojega življenja posveča glasbi. Po končanem šolanju klavirja in solopetja na nižji glasbeni šoli je nadaljeval študij solopetja in ga zaključil na Srednji glasbeni in baletni šoli v Ljubljani. Kasneje je opravil še dvoletni študij dirigiranja na Glasbeni matici v Trstu. Ob študiju na Biotehnični fakulteti, je bil redno zaposlen kot pevec v profesionalnem zboru RTV Slovenija. Po vrnitvi na Goriško je, med drugim, nekaj časa poučeval na Orgelski šoli v Novi Gorici solopetje in vokalno tehniko in kar trideset let je bil pevec in korepetitor Goriškega okteta Vrtnica ter vodil več drugih pevskih zborov. Moški pevski zbor Kromberški Vodopivci je kot zborovodja prevzel leta 2023.

kulturnimi in domoljubnimi krogi. Po maturi leta 1898 je vstopil v goriško bogoslovje, v duhovnika je bil posvečen leta 1901 v Gorici, novo mašo pa je pel v Grgarju. Prvo službo je dobil kot kaplan v Kamnjah pri Vipavi, rojstnem kraju njegovega očeta, nato kot kaplan v Črnicah pri Ajdovščini. V teh krajih bomo ob pesmi spregovorili o njegovih prvih duhovniških poteh. Od leta 1907 dalje pa je deloval kot vikar in župnik v Kromberku, kjer je ostal do smrti leta 1952 in je tu tudi pokopan.

Poseben pečat bo nosila tudi Cerknica, kamor se je med vojno vihro umaknil in kjer je nastala priljubljena »Žabja svatba« – pesem, ki še danes živi med ljudmi.

Osrednji del zgodbe pa se vrača v Kromberk, kjer je Vodopivec preživel več kot štiri desetletja svojega življenja, ustvarjal, vodil župnijo in pustil neizbrisani pečat. Prav tam bomo 12. septembra 2027, ob stoletnici posvetitve cerkve,

Kromberški Vodopivci in zborovodja Bogdan Breclj. Foto: Matej Pinosa

projekt bomo kronali s krstno izvedbo maše, sestavljene iz njegovih del.

A zgodba se s tem ne bo zaključila. V letu 2028, ob 150-letnici njegovega rojstva, bomo njegovo zapuščino še dodatno obogatili z izdajo spominske zgoščenke, ki jo bodo posneli Kromberški Vodopivci, brošure ter novimi dogodki, ki bodo njegovo ime in delo še naprej ohranjali živa.

Gospod Bogdan, najlepša hvala za intervju in predstavitev projekta *S pesmijo po poteh Vinka Vodopivca* v letih 2026-2028.

Inga Miklavčič Brezigar

**Intervju je bil prvič objavljen v Novem glasu, Zadruga Goriška Mohorjeva, Gorica 28.5.2026*

Vodopivčev cerkveni zbor na koncertu na Sveti Gori. Foto: Loredana Pavlin

Projekt Vodopivec - dediščina, ki povezuje

V nedeljo 31. maja 2026 je bil v baziliki na Sveti Gori ob 17.00 uri prvi koncert v okviru projekta *S pesmijo po poteh Vinka Vodopivca* v letošnjem letu priprave na praznovanje Vodopivčevih obletnic ter 100-letnice posvetitve kromberške cerkve. Predstavil se je za to priložnost novonastali Vodopivčev cerkveni zbor, ki ga sestavljajo člani cerkvenih zborov iz Solkana, Nove Gorice in Kromberka. Sodeloval je tudi MoPZ Kromberški Vodopivci, oboji pod vodstvom zborovodje Bogdana Breclja. Izbira Svete Gore za prvi koncert ni naključna, od tam je bila namreč doma Vodopivčeva mama, tudi sam je otroška leta preživel v Grgarju pod Sveto Goro.

V Kromberku in širše na Goriškem nastaja eden večjih kulturno-povezovalnih projektov prihodnjih let – Projekt Vo-

dopivec 2027-2028, posvečen spomenu na Vinka Vodopivca (1878-1952), duhovnika, skladatelja, domoljuba in človeka, ki je s svojo glasbo ter delovanjem močno zaznamoval Primorsko in širšo domovino.

Župnija Kromberk se v letu 2027 in 2028 pripravlja na več pomembnih obletnic. V prihodnjem letu je predvidena tudi obnova znamenitih Kacinovih orgel ter orgelski koncert.

V obeležitev teh obletnic so zasnovani koncerti Vodopivčevih pesmi po krajih, kjer je živel, deloval in ustvarjal Vinko Vodopivec – v Grgarju, Podgori, Ročinju, Gorici, Črnicah, Kamnjah, Cerknici in končno v Kromberku.

Projekt presega zgolj koncertno dejavnost. Predvideni so tudi pogovorni dogodki o Vodopivcu, njegovi glasbi, vlogi duhovnika, narodnega buditelja in velikega človeka s socialnim čutom ter o pomenu župnije Kromberk. Pripravili bomo tudi zgibanko o Vinku Vodopivcu. Pri pripravi strokovnih vsebin sodeluje zgodovinar dr. Vojko Pavlin. Spominska razstava z osebnimi predmeti Vinka Vodopivca ter arhivskim gradivom bo javnosti približala njegovo življenje in delo.

Športno in turistično društvo Kromberk-Loke namerava izvesti prireditev, na kateri bodo Kromberški Vodopivci peli kar iz domačega zvonika. Zveza pevskih zborov Primorske načrtuje sodelovanje pri projektu leta 2028 s počastitvijo 150-letnice rojstva Vinka Vodopivca. Pri projektu sodelujejo: Krajevna skupnost Kromberk-Loke, KD Kromberški Vodopivci, KD Biserna matica, Športno in turistično društvo Kromberk, Me-

stna občina Nova Gorica, zgodovinarji, ustvarjalci ter posamezniki, ki želijo prispevati k ohranjanju kulturne dediščine, vsak s svojo energijo, znanjem in srcem, a skupaj kot eno. Projekt podpirajo tudi mediji in širša lokalna skupnost.

Posebna vrednost projekta je prav v povezanosti ljudi; da Kromberk z okolico zna stopiti skupaj. Ni le spomin na preteklost, temveč živa dediščina; in dediščina ni nekaj, kar hranimo le v preteklosti, temveč nekaj, kar živimo še danes. Moramo jo ohraniti in jo z odprtim srcem predajati naprej. Ta projekt je poklon in zahvala človeku, ki je znal ljudi povezovati z glasbo, vero, slovensko besedo in narodno zavestjo.

Tekst in foto: Loredana Pavlin

Koncert v baziliki na Sveti Gori - združeni Vodopivčev cerkveni zbor z zborovodjo Bogdanom Brecljem in Urošem Cejem na orglah

Program je povezovala Ksaverija Plesničar

Kromberk skozi zgodbe ljudi in časa

Ob mednarodnem dnevu turističnih vodnikov sem v soboto, 28. februarja, v Kromberku pripravila poseben brezplačen voden ogled domačega kraja. Pohod po Kromberku je bil pravzaprav logično nadaljevanje zgodb, ki smo jih v našem kraju začeli odkrivati že ob odprtju fotografske razstave »Kromberk, moj dom« junija 2025 ter nato nadaljevali novembra na muzejskem torkovem večeru »Kromberk med zgodovino in prihodnostjo«. Tokrat smo iz pripovedovanja in fotografij prešli še na teren.

Pohodniki, Foto: Valentin Casarsa

Pohod ni bil le sprehod po znanih poteh, mimo katerih se vsakodnevno vozimo, temveč priložnost, da Kromberk pogledamo z drugačnimi očmi. Zbralo se nas je 16 udeležencev iz domačih in drugih krajev po Sloveniji – vse od Postojne pa do Ljubljane. Prav vsi so želeli izvedeti več o naših krajih, zgodovini in ljudeh, ki so skozi stoletja soustvarjali podobo Kromberka. Dogodek je bil tako tudi odlična priložnost za promocijo našega kotička, njegove kulturne dediščine in bogatih zgodb, ki jih premore.

Pogled proti Poberajevim. Slikano iz Kurje vasi Foto: IManaLab (2025)

Obiskali smo stran poti od Kacovelj, Podškola, Bonetovšč in Fadigovšč ter odkrivali stara poimenovanja, zgodbo

vinske zanimivosti in pripovedi, ki so se skozi stoletja ohranile med ljudmi.

Veliko zanimanja je vzbudila tudi pripoved o avstro-ogrskem vodovodu Jerebici in Perivnikih. Pot nas je nato vodila proti gradu Kromberk, kjer smo spoznali zgodovino rodbine Coronini. Slikovit pogled pa se nam je odprl proti cerkvi Marije Tolažnice, ki letos praznuje 100 let današnje podobe. Temeljni kamen predhodnice cerkve je bil položen leta 1869 na zemljišču, ki ga je daroval grof

Coronini. Po prvi svetovni vojni so z vojno odškodnino začeli graditi sedanjo cerkev, dokončano leta 1926.

Poseben del našega pohoda je bil tudi obisk Spominske sobe Vinka Vodopivca, kjer smo se poklonili pomembnemu delu naše kulturne dediščine.

Hvala članom MPZ

Kromberški Vodopivci, da so nam odprli vrata in približali življenje ter delo Vinka Vodopivca.

Pogostitev na kmetiji pri Cesarju Foto: Valentin Casarsa

Na koncu smo udeležence pogostili še z domačimi dobrotami iz naše kmetije pri Cesarju. Ob prijetnem klepetu in domači hrani smo zaključili dan, poln novih spoznanj, lepih vtisov in povezovanja ljudi skozi zgodbe našega kraja.

Posebna zahvala gre tudi družini Pavšič, predvsem Danjelu, ki nas je prijazno sprejel ter z nami delil zgodbe o družini in Pavšičevem naselju. Hvala tudi Županovim s Fadigovšč, ki so predstavili bogato družinsko dediščino, ter vsem udeležencem za prijetno družbo, zani-

mive pogovore in iskreno zanimanje za naš domači kraj.

Pogled proti Poberajevim, črno-bela razglednica - arhiv Goriškega muzeja

Vloga turističnega vodiča ni pomembna le zaradi predstavljanja krajev obiskovalcem, temveč tudi zato, ker pomaga ohranjati zgodbe ljudi, običaje, poimenovanja in spomine, ki bi sicer lahko sčasoma utonili v pozabo. Prav skozi pripovedovanje in osebne zgodbe kraj zares zaživi.

Takšni dogodki nas spomnijo, da zgodovina ne živi le v knjigah, ampak tudi med ljudmi, v njihovih spominih, pripovedih in povezanosti s krajem. Prav zato je pomembno, da takšne zgodbe ohranjamo, jih delimo naprej in z njimi predstavljamo naš kraj tudi obiskovalcem od drugod. Veseli me, da smo lahko skupaj ponovno odkrivali Kromberk – kraj, ki mu pravimo dom.

Med udeleženci je bilo slišati veliko lepih vtisov. Eden izmed zapisov je še posebej lepo povzel občutke dneva:

»Pot je bila čudovita, razlage zelo zanimive, na koncu pa še lepo presenečenje – pogostitev na vaši domačiji. Kaj je lahko lepše, kot tako lepo preživeti dan. Če boste še kdaj organizirali podoben pohod po vaših krajih, se ga bova z veseljem udeležila.«

Morda pa se kmalu ponovno srečamo na kakšnem podobnem vodenju in skupaj odkrijemo še kakšno zanimivo zgodbo našega Kromberka in širše okolice.

Lucija Zavrtanik

*Če so zgodbe in utrinki s pohoda pritegnili vašo pozornost ter bi se morda pridružili kateremu izmed prihodnjih vodenj ali predstavitev, bom vesela vašega odziva. (Regionalna turistična vodnica za Goriško regijo, tel. 041 38 30 34)

Vabilo: Kino naokoli - potujoči filmski festival

Kdaj: ponedeljek, 15. 6. 2026 ob 18. uri za otroke, mlade in odrasle

Kje: sedež KS Kromberk-Loke, Vinka Vodopivca 90, Kromberk

Program: animirani, kratki igrani in eksperimentalni filmi študentov Akademije umetnosti UNG

Kino naokoli, Selo 24.4.2026

Kino naokoli je del projekta »Praktično usposabljanje študentov Univerze v Novi Gorici v delovnem okolju (PUŠ UNG 2025/2026)«, ki ga izvaja Akademija umetnosti UNG. Študentom omogoča pridobivanje praktičnih izkušenj v sodelovanju z gospodarstvom, kulturnimi ustanovami in lokalnimi organizacijami.

Namen projekta **Kino naokoli** je ponuditi kakovosten film širšemu občinstvu ter spodbuditi kulturno življenje tudi zunaj večjih mestnih središč. Študenti pri tem pridobivamo dragocene izkušnje na področju organizacije dogodkov, selekcije programa, promocije in sodelovanja z lokalnimi partnerji.

Larisa Nagode – Elsie

Miha Reja – Kurent, animacija

Eden izmed filmskih večerov bo potekal v Kromberku, kamor vabimo vse ljubitelje filma in kulturnega druženja. Prvi del programa je namenjen mlajšemu občinstvu, z izborom kratkih animiranih filmov študentov akademije, nekateri med njimi prikazani na elitnih festivalih v Evropi. Drugi del programa je namenjen mladim in odraslim, z izborom kratkih igranih in eksperimentalnih filmov, diplomskih del naših kolegov. Po projekcijah bo potekal kratek pogovor z avtorji in ustvarjalci.

Lepo vabljeni na Kino naokoli - potujoči filmski festival študentov Akademije umetnosti UNG!

Miha Reja – Kurent, plakat

Zapisali: Brina Krajnik in Neda Ivanovič, študentki Akademije umetnosti UNG

*Dogodek je del programa krajevnega praznika KS Kromberk-Loke.

Jošt Šeško – Geomancy, animacija

Vanja Miloš Jovanović - Temno Brdo, film

Katja Pivk – Pipi in Popi

Melita Sandrin – Arabnofobija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO,
ZNANOST IN INOVACIJE

Sofinancira
Evropska unija

Iz Goriškega muzeja ...

Glasbeni večer in predstavitev knjige *Evridika iz pekla* v spomin na Bojano Pavšič

Na Gradu Kromberk smo v začetku marca na muzejskem torkovem večeru predstavili monografijo *Evridika iz pekla: zapisi iz lagerjev* avtoric Milene Mileve Blažič in Neže Kočnik, ki prinaša pretresljive zapise različnih ženskih glasov iz časa druge svetovne vojne. Pesmi, poslovilna pisma, dramski odlomki in drugi spominski zapisi razkrivajo moč kolektivnega od-

Večer so spremljali številni Kromberžani, ki so delili tudi svoje spomine.

Zapeli so MPZ Kromberški Vodopivci in posvetili Bojani Pavšič njeno najljubšo skladbo *Kraguljčki*.

pora ter neomajno voljo posameznic, ki v boju za svobodo niso klonile.

Kantavtor Jani Kovačič je pesmi vrnil v njihov izvorni prostor – glas in dih, zven in pomen ter resonanco spomina. Zaigral in zapel je tudi avtorsko pesem *Pieta*, ki jo je napisal po ganljivem pričevanju Bojane Pavšič (1920–2014) iz Kromberka. Njene spomine na taboriščno izkušnjo sta z videom zabeležila zgodovinarja Katja Škrli in Marko Klavora. Ob ogledu so se številnim v polni dvorani orosile oči. Hčerka Miranda

Pavšič je pokojni mami posvetila knjižico, iz katere je ob tej priložnosti odlomek prebrala sokrajanka Lucija Zavrtanik Cej. Na druženju v grajski avli je zadonela še pesem Kromberških Vodopivcev, ki so bili Bojanin najljubši zbor.

Bojanino hči Miranda Pavšič in njene najbližje se je druženje globoko dotaknilo.

Literarna zgodovinarica dr. Blažič (1. z leve) že zbira gradivo za nadaljevanje projekta.

Nova razstava na gradu Med morjem in kamnom

Začasna razstava *Med morjem in kamnom – umetnost tržaškega in primorskega prostora*, ki je od sredine junija na ogled na Gradu Kromberk, prinaša edinstven vpogled v bogato kulturno ustvarjalnost Tržaškega, Krasa in Goriške. Nastala je v sodelovanju Goriškega muzeja z Galerijo Prešernovih nagajencev Kranj in Mestno galerijo Nova Gorica in predstavlja tržaške likovne umetnike, ki so prejeli Prešernovo nagrado ali Nagrado Prešernovega sklada. Postavitev se osredotoča na vizualno umetnost, hkrati pa vključuje tudi literaturo, predvsem poezijo.

V dialog z deli umetnikov Avgusta Černigoja, Lojzeta Spacala, Klavdija Palčiča, Franca Vecchiet in Silvestra Komela so postavljeni izbrani pesniki in pisci Srečko Kosovel, Igo Gruden, Miroslav

Košuta, Marko Kravos, Renato Quaglia, Boris Pahor, Alojz Rebula in Dušan Jelinčič. Vsebinski koncept smo razširili z novogoriškim slikarjem Silvestrom Komelom, ki ga poleg izrazite ustvarjalnosti odlikuje tudi čezmejno sodelovanje, in Srečkom Kosovelom ob 100. obletnici pesnikove smrti.

Lojze Spacal, *Soline v zimi*, 1959, lesorez, papir

Franco Vecchiet, *Brez naslova*, 2022, lesorez, mešana tehnika, papir

Kulturni prostor, iz katerega izhajajo navedeni avtorji, so skozi 20. in 21. stoletje oblikovale podobne geografske in zgodovinske okoliščine. Ob razstavi je izšla tudi dvojezična slovensko-italijanska publikacija, ki prvič na enem mestu predstavlja vse Prešernove nagajence iz tržaškega prostora ter osvetljuje preplet likovne umetnosti, literature, glasbe in gledališča.

Marko Klavora, Katarina Brešan in Kristina Furlan

Foto: Valentin Casarsa, Katarina Brešan

S ponosom predani koreninam, kulturi in glasbi

V neverjetno razburkanih in negotovih časih, ki smo jim priča v naši hiši, si zaposleni v Kulturnem domu Nova Gorica nadvse močno prizadevamo ohranjati kakovostno izpeljavo naših programov. Obdobje je prav gotovo naporno, uspešno pa ga uspemo premoščati s podporo ljubiteljev kulture in s podporo vseh, ki obiskujete naše mnogotere dogodke in nas bodrite pri uresničevanju zastavljenih ciljev.

Zagotovo ste v kakšnem od številnih medijev, ki so z veliko pozornostjo spremljali dogajanje okrog načrtovane pripojitve Kulturnega doma Nova Gorica k Zavodu GO!2025', zasledili prizadevanja zaposlenih pri ohranjanju samostojnega 46-letnega novogoriškega javnega zavoda, ki v mestu in širše predstavlja neprimerno več kot le prizorišče kulturnih dogodkov. V boju za spoštovanje in priznavanje 46-letnega dela številnih zaposlenih, aktualnih in upokojenih, smo pri županovi nameri o pripojitvi izpostavljali predvsem to, da se o dediščini EPK, z izjemo infrastrukturnih projektov, pravzaprav ne ve nič, kot tudi ne o modelu financiranja novega oz. združenega zavoda. Priznati si namreč gre, da takšnega državnega financiranja (tako v načinu kot predvsem znesku), kot ga je bila deležna Nova Gorica v času projekta EPK, ne bomo več videli. Posledično smo se po našem in širšem javnem mnenju upravičeno spraševali, kaj naj bi ta pripojitev pomenila za naše dolgoletne projekte in programe v sklopu nalog javne službe, ki jo z vso predanostjo izvajamo v Kulturnem domu Nova Gorica. Ob vsem tem je

o pripojitvi 46-letne kulturne institucije k projektному zavodu, o katerem je konec aprila odločal mestni svet. Dovolite nam, da se zato na tem mestu iskreno zahvalimo vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali pri ohranjanju institucije, prizorišča in programov, ki so del identitete tega mesta in širše.

Vezano na naše delovanje znotraj kromberške krajevne skupnosti pa lahko z vami podelimo krajši povzetek druženj v dvorani renesančnega Gradu Kromberk, kjer domuje cikel komorne in solistične glasbe Grajske harmonije, ki ga že **15 let sooblikujemo v tesnem sodelovanju z Goriškimi muzeji**. Klasična oz. bolj rečeno resna glasba marsikdaj in marsikje velja za elitistično oz. vzvišeno, kar ji, iskreno povedano, dela slabo reklamo. Prav Grajske harmonije pa so živi dokaz, kako lahko v intimni dvorani, ob manjših komornih zasedbah in solističnih nastopih skupaj preživimo lepe večere. Prav takšna so bila tudi letošnja tri družjenja, ki smo jih marca pričeli s koncertom dua violinistke **Sare Gorkič** in pianista **Tadeja Podobnika**. Glasbenika sta izvedla dokaj klasičen program, osredotočen okrog romantike, z izjemo dveh skladb **Milka Lazarja**, po besedah muzikologa **Jožeta Štucina** pa je kljub temu bil koncert »čisti navdih mladosti, pomladni pušljec dveh perspektivnih glasbenikov, ki bogatita našo glasbeno sceno«. Na drugem, aprilskem srečanju sta se predstavila brat in sestra, violinist **Matjaž Bogataj** in violončelista **Maruša Turjak Bogataj**, izvrstna solista in koncertna glasbenika, ki že vrsto let nastopata doma in v tujini ter sodelujeta v različnih projektih in komornih sestavih.

Štucin o koncertu: »Občudovali smo celo paleto zvočnih vragolij od neverjetno finih flažoletov do ekstremno težkih pasaž in spevnih melodičnih izlivov, kjer je občutek za izraznost 'nabildan' do maksimuma, da ne omenjamo ritmične silovitosti, ki je bila skladatelju vedno nekakšen temelj. Vse zapakirano z izva-

jalsko čistino in globoko predanost.« Grajska družjenja smo sklenili maja, ko se je na Kromberku s samostojnim recitalom predstavila novogoriška čembalistka **Eva Dolinšek**. Spored je oblikovala z deli treh legendarnih skladateljev, Joha-

Sara Gorkič violina in Tadej Podobnik klavir,
Foto: Saša Mrak

na Sebastiana Bacha, Domenica Scarlattija in Georga Friedricha Händla, treh »orbit«, ki so se občasno križale, vendar so večinoma sledile samostojnim trajektorijam, katerih sledi je še danes mogoče opazovati na vesoljnem nebu.

Eva Dolinšek čembalo,
Foto: Tilen Persič

Po nevšečnem deževnem prvem delu maja se končno pričinja poletje, ki nas bo ob izidu tokratne številke po vsej verjetnosti že poglajalo k reki, morju ali drugim virom osvežitve. Naše poletje pa se bo prvič v zgodovini **Mednarodnega srečanja saksofonistov SAXGO** začelo nekoliko drugače, saj bomo **29. edicijo festivala in poletne šole saksofona** izpeljali konec avgusta, natančneje **med 24. in 28. avgustom 2026**. Vabimo vas k ogledu naše spletne strani www.kulturnidom-ng.si, kjer lahko najdete vse festivalske podrobnosti ter predstavitev letošnjih mentorjev poletne šole in navodil za prijavo na delavnici klasičnega in jazz saksofona. Naj bo vaše poletje čim lepše in brezskrbno!

Barbara Poša Belingar, odgovorna za
odnose z javnostmi za Kulturni dom
Nova Gorica

Matjaž Bogataj violina in Maruša Turjak Bogataj violončelo,
Foto: Saša Mrak

bilo prav blagodejno videti, kako se je ob naših prizadevanjih oblikovala civilna iniciativa, ki je s svojim angažmajem, h kateremu je privabila široko javnost, bistveno pripomogla k pozitivnemu razpletu zavrtnitve predlaganega odloka

Lilijana Mavri: Svoj hobi je obogatila s plemenito noto

Lilijana Mavri iz Lok svojo pristočno dejavnost usmerja tudi v dobrobit drugih. Po upokojitvi je imela možnost uresničiti mladostno željo – igranje kitare. V letu 2012 se je vpisala v tečaj kitare pri Univerzi za tretje življenjsko obdobje Nova Gorica in ga še vedno obiskuje. Kasneje se je iz vrst tečajnikov oblikovala skupina dvanajstih članov, ki je poleg redne vadbe, svojo dejavnost usmerila tudi na nastope. Ga. Lilijana, ki vodi omenjeno skupino, je dala tudi idejo za njeno ime: JE KU JE. Zdelo se ji je primerno za začetek glasbene poti in z njim je skupina dala občinstvu vedeti, naj ne pričakuje preveč. Kdor jih je poslušal na nastopih ve, da so že zdavnaj prerasli obdobje negotovosti. Pri njih je namreč vedno tako, kot mora biti. Ne dovolijo si prostodušnosti v stilu JE KU JE. Seznam in pogostost nastopov skupine spominja na rokovnik medijsko uveljavljenih glasbenikov: nastopala je v Goriških Brdih, v hotelu Delfin v Izoli, dvakrat na Festivalu za tretje življenjsko obdobje v Cankarjevem domu v Ljubljani, sodelovala je ob otvoritvi številnih razstav, na zaključnih prireditvah društev, na krajevnih praznikih in priložnostnih dogodkih.

Poleg vodenja omenjene skupine, je ga. Lilijana Mavri vpeta tudi v druge oblike kulturne dejavnosti. Tako je organizirala in povezovala prireditve, s katero so se poklonili padlim v Pevmi ter prireditvi v Oslavlju in Št mavru, sodelovala je pri

Lilijana Mavri

pripravi recitala, posvečenega Francetu Prešernu. Njena ustvarjalna energija sega tudi na gledališko področje: je članica gledališke skupine Face v sklopu Kulturnega društva Slavec iz Solkana in avtorica številnih skečev, s katerimi je že velikokrat nasmejala občinstvo.

Pohvalno in spodbudno je, da je opisane dejavnosti nadgradila s plemenito noto: povezala je vokalno-instrumentalno skupino JE KU JE, skupini plesalk orientalskih plesov in plesno skupino, ki prav tako delujeta v sklopu Univerze za tretje življenjsko obdobje in ju vodita Nika in Sara Mlakar, dodala svoje izku-

šnje v amaterskem gledališču in nastal je projekt ***Nastopamo po domovih starejših občanov***. Z njim v domove upokojencev prinašajo glasbo, ples, smeh in prijetno druženje.

Pri tem projektu ima Lilijana Mavri večplastno vlogo: je koordinatorka, oblikovalka in povezovalka programa, ki traja od 45 do 60 minut, na prizorišče pa stopi tudi kot članica skupine kitaristk, kot plesalka ter kot igralka v skeču Kmetica in gospa, kjer ji v vlogi gospe dela družbo Milojka Dobovšek. Pester in prisrčen program vedno navduši poslušalce. Radi prisluhnejo pesmim, ki jih vsi poznajo, zato ne preseneča, da skupaj z njimi tudi zapojejo, plesalke pa jim dajo navdih za ples in celo tisti na vozičkih skušajo slediti njihovem ritmu. Skeč, v katerem besede nadomesti pantomima, nasmeje tudi tiste, ki nimajo več izostrenega sluha. Da pa le ne poteka vse v popolni tišini, je iz ozadja slišati glas citer, na katere igra Gabrijele Vidmar. Spontani odzivi občinstva ustvarijo vzdušje pristne povezanosti in topline.

V letošnjem letu je ta neformalna skupina že sedemkrat razveselila varovance domov upokojencev na Goriškem.

Vsak njihov nastop je majhen dogodek za nastopajoče, a veliko doživetje za njihovo občinstvo.

Kitaristke Vokalno-instrumentalne skupine JE KU JE

Nadija Šuler
Foto: Milena Podgornik

Srečanje prostovoljk in prostovoljcev Goriške območne karitas

Skupna fotografija prejemnikov priznanj za prostovoljno delo v okviru Goriške območne karitas.
Foto: Marijana Plesničar

V naši župnijski cerkvi v Kromberku se je 10. januarja 2026 odvijalo srečanje prostovoljk in prostovoljcev Goriške območne karitas.

Voditeljica naše župnijske karitas Mirjam Komjanc je v uvodu vse prisotne prijazno nagovorila in jim izrazila lepo dobrodošlico. Sveto mašo je daroval naš cenjeni župnik Cvetko Valič, ki je tudi predsednik Goriške območne karitas. Pri izvedbi svete maše smo z branjem berila in prošenj sodelovale tudi članice župnijske karitas. Sveto mašo so še

polepšale lepo zapete pesmi pevskega zbora in še posebej številčna prisotnost povabljenih.

Po sveti maši smo prisluhnili zgodovinarju Vojku Pavlinu, ki nam je zanimivo predstavil zgodovino kromberške župnije od časov, ko je spadala še pod solkansko župnijo, pa do današnjih dni. Podrobno je opisal dogodke, ki so zaznamovali zgodovino naše cerkve Marije Tolažnice.

Sledila je podelitev priznanj. Ravnatelj

Mirjam Komjanc z Jurijem Vončino, ravnateljem Škofijske karitas Koper in Cvetkom Valičem, predsednikom Goriške območne karitas.
Foto: Katja Hvalič

Škofijske karitas Koper Jurij Vončina in voditeljica Goriške območne karitas Renata Vončina sta izročila priznanja številnim prostovoljkam in prostovoljcem za dolgoletno sodelovanje v Goriški karitas.

Po končanem programu so bili vsi lepo povabljeni na zakusko v prostore našega župnišča. Okrepčali so se in se še nekaj časa zadržali v prijetnem klepetu.

Bilo je srečanje pristrčnih ljudi, ki v srcu dobro mislijo in s svojo dobroto pomagajo, osrečujejo in prisluhnejo bližnjemu v stiski. Iskrena HVALA vsem!

Naj se plemenita dejanja nadaljujejo...

Sonja Scozzai

Maša ob podelitvi priznanj za prostovoljno delo. Foto: Marijana Plesničar

Učenci razredne stopnje Osnovne šole Otlica spoznali grofico Nikoleto Coronini

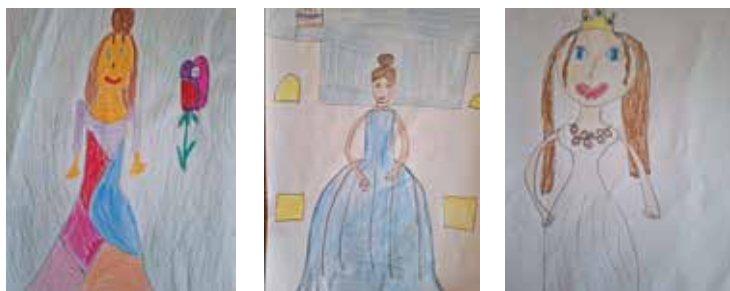
»Kako si predstavljate grofico?«

»Grofica je lepa, z dolgim razkošnim krilom, na glavi nosi krono in živi na gradu,« je odgovorila večina otrok, ko so v mesecu aprilu, v sklopu kulturnega dne, obiskali Kromberk. Nekateri so že bili na kromberškem gradu, večina otrok pa je bila ta dan prvič v Kromberku. Za grofico Nikoleto Coronini še nihče izmed njih ni slišal. V njihovih predstavah je zaživela kot kraljična ali princesa iz pravljic, kar so lepo upodobili tudi na svojih risbica. V Domu kulture so nato prisluhnili predstavitvi grofice Nikolette, ki jo je pripravila gospa Nadija Šuler. Ogledali so si njene fotografije od majhne deklice do odrasle grofice, fotografije njene družine in prostorov v Coroninijevem dvorcu v Gorici, kjer je družina živela po drugi svetovni vojni. Presenečeni so kaj hitro ugotovili, da je bila grofica res lepa in elegantna, dolgih in razkošnih krinolin pa ni nosila. Njene glave ni krasila krona, pač pa je njen preprosti značaj krasila dobrosrčnost. Posebej je bila naklonjena otrokom; po sv. maši jim je delila bonbone, kar je bilo za tiste čase prava poslastica. Ob koncu predavanja je tudi gospa Nadija otroke razveselila z bonboni. Tako so na poučno-sladek način spoznali delček kulturne dediščine našega kraja.

Urška Makuc
Foto: Urška Makuc

Otrokom je grofico Nikoleto predstavila Nadija Šuler

Grofica Nikoleta v očeh otrok.

Iz predstavitve grofice Nikolette

Spomin na grofico Nikoleto Coronini Cromberg (1896-1984) je v Kromberku in Lokah živ in lep. To je bilo zaznati tudi na posebnem tematskem večeru, posvečenem njej, ki ga je v okviru kra-

jevnega praznika leta 2023 organiziralo Športno in turistično društvo Kromberk-Loke. Nikoleta ter njena brata Franc Jožef in Viljem so bili zadnji po-

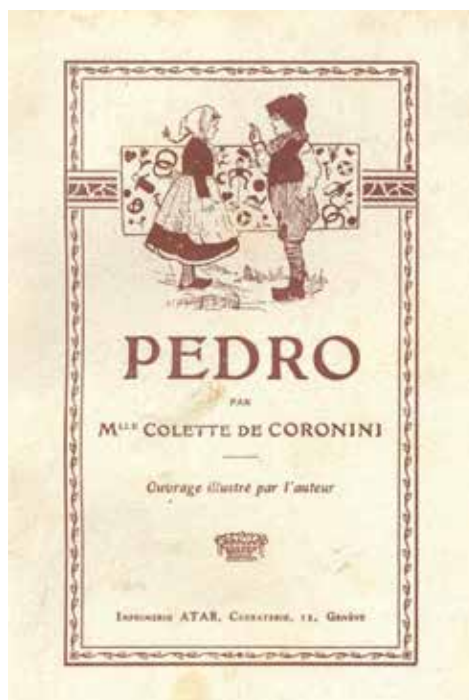
tomci kromberške veje grofov Coronini Cromberg, ki je s smrtjo grofa Viljema izumrla leta 1990.

Krajani se spominjajo Nikolette Coronini Cromberg kot prijazne in dobrosrčne gospe, ki je vsako nedeljo prihajala peš iz Gorice, kjer je družina živela po drugi svetovni vojni, po tem, ko je bil grad v Kromberku nacionaliziran. Povedati znajo, da se je družila z domačini, sodelovala z Vinkom Vodopivcem, vodila je Marijino družbo in pevski zborček.

Nadisa Šuler

Slika Nikolette kot majhne punčke je bila najbližje predstavi otrok o grofici.

Izvedeli so tudi, da je grofica pisala in ilustrirala povesti za otroke.

Poudarjeno je bilo, da se je grofica Nikoleta rada družila z domačini.

Ustvarjalnost in koraki vere

V veroučni učilnici v Kromberku, so otroci s pomočjo katehistinj konec februarja izdelovali voščilnice za materinski dan. Nekateri so za risanje uporabili svoje prstke, drugi so risali z vatranimi paličicami in čopiči. Pri tem so imeli veliko domišljije in vsak je hotel narisati nekaj izvirnega. Nastale so prave mojstrovine. V voščilnice smo zalepili različne misli o družini. V tednu družine in hkrati na 5. postno ali tiho nedeljo 22. marca, smo z voščilnicami razveselili mame, none, žene, dekleta po jutranji sveti maši, pri kateri so sodelovali tudi veroučenci.

»Dom - toplo gnezdo,
varno pristanišče
v valovih življenja,
ljubeče okolje,
oaza sreče.«

Kromberk, marec 2026

»Ničesar pomembnejšega
ne more oče storiti za
svoje otroke kot to,
da ljubi njihovo mater.«

Kromberk, marec 2026

Voščilnice in lepe misli za materinski dan

Popoldan pa je nekaj župljanov skupaj z župnikom Cvetkom peš romalo izpred župnijske cerkve na Sveto Katarino, kot je že dolgoletni običaj. Med potjo smo se za kratek čas ustavljali na že znanih »postajah«, prebirali kratek križev pot in ob vsaki postaji zmolili. Med potjo smo se spomnili tudi vseh pokojnih, ki so v preteklosti s svojimi dejanji pripomogli, da je bilo naše romanje prijetnejše, njim pa je naš postanek in kratek pogovor bil v veliko veselje. Ob tem smo se toliko bolj zavedali misli iz nedeljskega Evangelija »Jaz sem vstajenje in življenje; kdor vame veruje, bo živel, tudi če umre.« (Jn 11,25). Pri lani postavljeni in blagoslovljeni ikoni Svete Katarine in ob križu smo imeli zadnjo postajo. Malo smo se okrepčali, odpočili in se nato peš vrnili proti župnijski cerkvi, kjer smo bili nekateri že z mislimi na tradicionalno romanje na Sveto Goro, ki je skupno romanje župnij Kromberk in Vogrsko.

Verniki iz Vogrskega so se 2. maja že pred sončnim vzhodom peš odpravili proti Kromberku, mimo kromberškega gradu ter čez Bonetovšče proti Prevalu, kjer smo jih vsi, ki smo se do tja pripeljali z avtomobili, že malo pred osmo uro zjutraj pričakali pri prvi postaji križevega pota. Po uvodni molitvi župnika Cvetka Valiča smo skupaj nadaljevali božjo pot. Med vzpenjanjem k Svetogorski Mariji smo molili križev pot in vsak je bil svojih misli. Pred cerkvijo so nas, romarje, sprejeli bratje Frančiškani in po kratki bogoslužni molitvi smo prejeli tudi romarski blagoslov. Vstopili smo v cerkev in pozdravili Svetogorsko Kraljico z molitvijo O, Gospa moja ter se zatem pripravili na slovesno sveto mašo, ki smo jo zaključili z litanijami Matere Božje. S priprošnjo in zahvalo Svetogorski Kraljici smo se vrnili v domačo župnijo.

Tekst in foto: Katja Hvalič

Romanje na Sveto Katarino in postanek na zadnji postaji ob Križu

Tradicionalno župnijsko romanje na Sveto Goro

Sprehod med rožami

Encijan

Orhideja-bletila in bela azaleja

Oranžnica in kamelija

Vrtnica vzpenjalka

Zelo trnata roza vrtnica

Mak

Plavica

Spominčica in maroška marjetica

Narava je v stalnem spreminjanju, ne le glede na letni čas, spreminja se dan za dnem. Tisti, ki nam je dano, da smo skoraj v vsakodnevnem stiku z njo, to opazimo. Ko nekaj posejemo, čakamo, kdaj se bodo pokazali prvi klični listi in ob ugodnem vremenu je rast hitra in kmalu nas razveseli bujno zelenje in čudovite cvetlice.

Po odcvetenju zgodnjepomladanskih čebulnic, pravzaprav še v zimskem času, so na vrsti poznejše spomladanske rože. Žefrani, zvončki, trobentice, hijacinte, narcise, različni luki, telohi, brodjeje in še bi lahko naštevala, se počasi poslovijo. Od grmovnic je prvi v cvetju dren, sledi mu goli jasmin, mimoza, forzicija, oranžnica v obliki grma kompaktne rasti z belim cvetjem, ki diši po pomarančah. Zraven je kamelija, snežna kepa in še nekaj belo cvetočih grmovnic. V marcu hitro odžene lesnata potonika, ki je že v začetku aprila odeta v belo cvetje. Tako zgodnja je, ker uspeva tudi na nadmorski višini nad 2000m. Vmes so že zacve-

teli različni irisi. Zanimiv je bambusov iris - na približno 50 do 70cm visokem bambusovem stebelu so listi in stebelca z belimi rahlo nazobčanimi cvetovi. Sledijo azaleje in bletila — prezimna trdna orhideja z vijoličnimi cvetovi. Letos je bilo štirideset cvetov. Modre spominčice se same posejejo in jih vedno posadim ob maroško belo marjetko s temnorjava sredino in še drugod na bolj senčno mesto.

V vrtu ne smejo manjkati trajni nageljčki nizke rasti in različnih barv. Med njimi je vzcvetel tudi modri encijan. Všeč so mi rastline z modrimi cvetovi in zvončnice so že ene takih, kar nekaj jih bo še cvetelo. Najbolj pa me letos preseneča visoka modra plavica z veliko cvetovi. Lansko leto sem posejala seme samo modrega cvetja, a je le plavica prezimila. Začel je cveteti tudi grm modrin, ki je dobil ime po barvi cvetov. Letos je bogato zacvetela bež vrtnica plezalka, ki se razprostira na dolžini najmanj deset metrov. Še nekaj vrtnic bogato cveti,

to so v glavnem stare sorte prinesene iz najinih rojstnih domov. Nekaj je tudi nizkih sort, ki jih kupim v lončku in ob primernem času presadim v zemljo. Sedaj je v cvetenju tudi mak. Na fotografiji je visok mak s polnjenim okroglim cvetom. Je čudovit, le hitro se osuje, kot vsi maki.

Kaj vse bo še cvetelo? Veliko, predvsem različnih trajnic, enoletnic je v našem vrtu malo. Toča je precej poškodovala rastline, ki pa se počasi obraščajo, vendar so cvetovi pri hortenzijah in še nekaterih rastlinah precej obtolčeni ali pa tudi v celoti odtrgani.

Veliko je še cvetočih rastlin, v kratkem opisu ni mogoče zajeti vsega. To je moj osebni, predvsem ljubiteljski pogled na rastline, na katere sem srčno navezana. Naj fotografije pokažejo delček vsega!

Silva Valič
Foto: Stanislav Valič

Konar: Iz prahu v umetnost prostora

Dom kot prostor navdiha

Pri vsaki obnovi hiše ali stanovanja je bistvo, da je človek, ki bo živel v njem, navdahnjen. Dom ni le skupek sten, tal in pohištva, temveč prostor, kjer se odvija življenje, kjer nastajajo spomini, kjer si človek nabira energijo in najde svoj mir. Pomembno je, da se v prostoru počuti dobro, sproščeno in domače, ter da ga okolje, ki ga obdaja, vsak dan znova podpira, pomirja in navdihuje.

Navdih ustvarjalcev kot temelj prenove

A da je lahko on navdahnjen, je potrebno najprej, da smo navdahnjeni vsi mi, ki sodelujemo pri prenovi. Vsak projekt se začne z energijo, vizijo in predanostjo ekipe, ki prostor soustvarja. Pomembno je, da imamo jasno predstavo, razumevanje arhitekture, občutek za estetiko ter predvsem posluš za človeka, za katerega prostor nastaja. Le tako lahko ustvarimo nekaj, kar presega zgolj funkcionalnost. Navdih se začne že pri prvi ideji, pri prvem pogovoru, pri prvem občutku, ko stopimo v prostor in začutimo njegov potencial. Nato se prenaša skozi vsak korak procesa – od skice do končne izvedbe.

Moč načrtovanja in 3D konceptne zasnove.

Prav zato je ključnega pomena kakovostna 3D konceptna zasnova z vsemi potrebnimi vizualizacijami, načrti, plani in tehničnimi rešitvami, ki služijo kot zemljevid celotne prenove. Z 3D zasnovo lahko prostor zaživi še preden je fizično zgrajen. Omogoča nam, da predvidimo razporeditev, svetlobo, materiale, pretok gibanja in energijo prostora. Tako postanejo odločitve premišljene, izvedba bolj usklajena, proces pa mirnejši in jasnejši. Dobra zasnova ne prihrani le časa in stroškov, temveč omogoča, da vizija ostane čista in neokrnjena skozi vse faze prenove.

Kaos kot del ustvarjalnega procesa

Ko se začne delo, pride obdobje rušenja, vrtanja, prahu, hrupa in navideznega kaosa. Stari zidovi se podirajo, nove inštalacije se vgrajujejo, prostori so začasno razgaljeni do svoje osnove. A prav v tem procesu se skriva preobrazba. Vsaka odprtina, vsak nov priključek, vsak nanos materiala je korak bližje končni podobi. Potrebna sta zaupanje in sposobnost, da tudi sredi gradbenega nereda vidimo prihodnjo harmonijo.

Ko prostor postane umetnost

In potem iz prevrtnih zidov, vgrajenih inštalacij in prahu nastane nekaj več. Nastane umetnost prostora. Pros-

Vse pod eno streho

Kompletna izvedba prenove od 3D konceptne zasnove do izbire materialov in vseh izvedbenih del.

KONAR

Več informacij na: T 040 685 585 ali W konar.si

tor, ki ni zgolj obnovljen, ampak premišljeno ustvarjen. Prostor, ki ima dušo, zgodbo in namen. Takrat prenova ni več samo gradbeni projekt, temveč proces ustvarjanja doma, ki človeka vsak dan znova objame, podpira in navdihuje.

Hana Nardin Komel

Leto ustvarjalnosti, sodelovanja in povezovanja Kulturnega društva Biserna Matica in Vokalne skupine Bisernice

Za nami je še eno uspešno leto, polno petja, ustvarjanja in sodelovanja pri številnih dogodkih v domačem kraju in širše. Tudi v zadnjem letu in pol smo z veseljem soustvarjale kulturno življenje Kromberka in Lok ter se odzivale povabilom različnih organizatorjev. Leto 2025 smo začele z nastopom na Reviji pevskih zborov Goriške v Desklah, kjer smo se predstavile skupaj z drugimi pevskimi zasedbami naše regije. Posebno doživetje je bilo sodelovanje v dogajanju Evropske prestolnice kulture GO! 2025. Dan pred uradnim odprtjem smo v Kromberku gostili Kulturno društvo Ni Da Ni z multimedijско predstavo Zajček in ptica avtorja Mirana Rustje. Predstavo si je ogledal tudi priznani dramski igralec Radoš Bolčina. Članice društva smo poskrbele za organizacijo, predstavitev in povezovanje dogodka, ter tako prispevale svoj del k bogatemu kulturnemu dogajanju ob začetku tega

Na vajah v Vodopivčevi sobi

Združeni MePZ, Kromberški Vodopivci in Bisernice na Krajevnem prazniku 2025

Večer je ljubica 3

pomembnega projekta. Pomemben del našega delovanja ostaja tradicionalni Pomladni koncert ob materinskem dnevu, ki vsako leto privabi več gledalcev. Sodelovale smo tudi na prireditvi Cocktail naše mladosti v organizaciji KS Nova Gorica, ter na koncertu Večer je ljubica 3, kjer smo z izbranim repertoarjem prispevale k prijetnemu glasbenemu večeru. Pripravile smo kulturni program ob Krajevnem prazniku Kromberka in Lok. Pri pripravi dogodka so sodelovali tudi MoPZ Kromberški Vodopivci in Športno turistično društvo Kromberk-Loke. Gostili smo MePZ Davorin Jenko iz Društva Slovencev Triglav iz Banja Luke. Obisk smo jim vrnili v novembru, kjer smo skupaj z Kromberškimi Vodopivci predstavili del slovenske kulturne dediščine. Ogledali smo si mesto

Krajevni praznik 2025

in spletli nova prijateljstva. V jeseni smo pripravile razstavo »Razstava v izložbi« z Milošem Mozetičem. V veselem decembru smo organizirale Miklavževanje, ki so ga bili obiskovalci zelo veseli. Skupaj s Krajevno skupnostjo smo pripravili in spremenili koncept prireditve za starejše občane. Odziv obiskovalcev je bil zelo lep, zato se bomo trudili še naprej.

Leto 2026 smo začele z koncertom ob Materinskem dnevu. Skupaj s Krajevno skupnostjo smo ga pripravile že petič. Na koncertu so nastopili kromberški otroci pod mentorstvom učiteljic Urške Makuc in Maše Mozetič, mladi instrumentalisti ter Mešani pevski zbor Nova Gorica pod vodstvom Gianija Rijavca. Posebno popestritev večera so pripravile članice zbora z igranjem na ukulele. Ob jubilejni izvedbi smo obiskovalce

Nastop v Banja Luki

Na reviji Primorska poje v Bardu v Beneški Sloveniji 2026

tudi pogostili in skupaj obeležili pet let lepe tradicije. V aprilu smo nastopile na reviji pevskih zborov Primorske v Bardu v Furlaniji. Z veseljem sodelujemo pri prireditvah, ki povezujejo krajanje, zato smo se tudi me vključile v projekt S pesmijo po poteh Vinka Vodopivca, ki ga organizirata Župnija Kromberk in KS Kromberk-Loke. Projekt povezuje pevce in ljubitelje cerkvene zborovske glasbe ob ohranjanju njegove dediščine. Sodelovale bomo na Tednu ljubiteljske kulture na Bevkovem trgu. V tem času pripravljamo kulturni program za Krajevni praznik. V jeseni pa v sodelovanju z ostalimi krajevnimi društvi in krajevno skupnostjo načrtujemo kulturno-zabavno prireditev na temo lokalnega oljčnega olja in vina. Takšna sodelovanja dokazujejo, da lahko s skupnimi močmi ustvarimo kakovostne in dobro obiskane dogodke. Konec leta bomo seveda ponovno pričakali Miklavža in razveselili starejše občane.

V Kulturnem društvu Biserna Matica ostajamo zavezani prostovoljstvu, sodelovanju in ustvarjalnosti. Veseli smo podpore krajanov in vseh, ki spremljajo naše delo. Verjamemo, da bomo tudi v prihodnje s pesmijo, kulturo in dobro voljo prispevali k bogatemu in povezanemu življenju naše skupnosti.

Loredana Pavlin

Foto: arhiv KD Biserna Matica

Vabilo

za sodelovanje domačim pridelovalcem
Vina in oljčnega olja

V drugi polovici novembra pripravljamo kulturno-zabavno prireditev, posvečeno domači tradiciji, okusom in druženju ob vinu ter oljčnem olju.

Ob tej priložnosti vas lepo vabimo k sodelovanju, da s svojimi domačimi pridelki predstavite bogastvo naše krajevné dediščine ter obiskovalcem ponudite degustacijo vina, oljčnega olja in drugih domačih dobrot.

- Kulturnemu programu bo sledilo sproščeno druženje ob glasbi in poskusni lokalnih izdelkov.
- Zelo bomo veseli vašega sodelovanja in podpore.
- Skupaj ustvarimo lep večer povezovanja, domačnosti in ponosa na naš kraj.

Za sodelovanje in dodatne informacije se javite organizatorjem.

pišite na KD.BisermaMatica@gmail.com
ali pokličite na tel. št.: 041 545 298 Loredana

Prisrčno vabljeni!

ORGANIZATORJI:

KD	ŠTD	KS
BISERNA MATICA	KROMBERK-LOKE	KROMBERK-LOKE

KD KROMBERŠKI VODOPIVCI

Oljčnik Furlani, Kromberk, Foto: Alan Furlani

Kromberški vinogradi, Foto: Loredana Pavlin

dinos 80^{let}
Moč preteklosti, vizija prihodnosti

ODKUPIMO:

Staro železo in pločevino, baker, aluminij, medenino, odslužene avtomobilске akumulatorje, star papir

Za pravne osebe uredimo uničenje
zaupne dokumentacije

DINOS Nova Gorica

Cesta IX. korpusa 110
5000 Nova Gorica
Tel: 041 669 994
novagorica@dinos.si
www.dinos.si

Delovni čas:
Ponedeljek od 7.00 - 16.00
Torek-petek od 7.00 - 15.00
Sobote, nedelje in prazniki
zaprto

AMFITEATER

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

NOVA GORICA

15. 6.–1. 9. 2026

Doživite posebne poletne večere s prijatelji in družinskimi člani v družbi glasbe, gledališča, filma in plesa v novem zunanjem prizorišču, v amfiteatru SNG Nova Gorica.

ODRSKE IN GLASBENO-GLEDALIŠKE PREDSTAVE

Giuseppe Verdi, Solère

Aida osvobodjena / Aïda déchaînée

sodobna komorna opera

Opera Grand Avignon,
Piccolo Opera Festival,
SNG Nova Gorica

Miloš Isailović, Michal

Rynia, Nastja Bremec Rynia

Znotraj – Onkraj

plesna predstava

MN Dance Company,
SNG Nova Gorica

Mesto klovnov

klovnovski popoldan

za vso družino

Klovnbud, Muja Buskers

Branko Zavran

Senca tvoj'ga psa

gledališko-glasbena

predstava po predlogi

šansonov Jacquesa Brela

Tereza Gregorič, Borut

Petrovič, Jakob Šfiligaj

Usje se je dalu

komedija

Zavod Scaramouche,
GO! 2025, SNG Nova Gorica

Lara Jankovič

Pred vami stojim gola

kabaretski večer

Jure Karas

Budale

komedija

Klapa Produkcija, Špas teater

Anton Tomaž Linhart

Ta veseli dan ali

Matiček se ženi

komedija

Mestno gledališče ljubljansko

KONCERTI

Elvis Jackson & Kekec

proti Kekcu

z gosti igralci SNG Nova Gorica

Bakalina Velika

z gosti

Avtomobili

in Slovenia Ska Jazz Collective

FILMSKI VEČERI

Srečno, Kekec!

r. Jože Gale

Hamnet

r. Chloé Zhao

**MN Dance Company:
od dueta do ansambla**

r. Nastja Bremec Rynia,
Michal Rynia

Odiseja

r. Christopher Nolan

www.sng-ng.si/sl/amfiteater

Vstopnice na blagajni gledališča
ali na www.sng-ng.si/kupikarto.si.

T. 05 335 22 47 | E blagajna@sng-ng.si
www.sng-ng.si

JAECOO

OMODA

JAECOO 5

ŽE OD **23.990€**

OMODA 5

ŽE OD **21.990€**

- VARNOST**
NA PRVEM MESTU
- UČINKOVITOST**
IN VARČNOST
- UDOBJE**
VSAK DAN

- MODEREN**
DIZAJN
- NAPREDNA**
TEHNOLOGIJA
- DINAMIČNA**
VOŽNJA

7 LET
GARANCIJE

POMOČ
NA CESTI

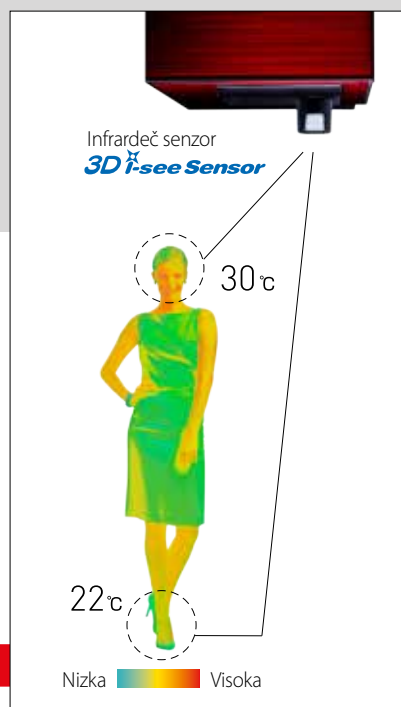

ZANESLJIVA
IZBIRA

DVE ZNAMKI, ENA VIZIJA – VAŠA POT, VAŠ IZBOR.

Trgo ABC

PE Nova Gorica, Valter Rudež, 041 423 914

NAJBOLJŠA KLIMA ZA VAŠO DRUŽINO

I-SEE senzor zazna prisotnost in premikanje ljudi ter prilagodi delovanje. Filter Plasma Quad pa prečisti mikrodcelce, alergene, viruse, bakterije in pelod. Dvojni zaščitni premaz vitalnih delov klimatske naprave preprečuje nalaganje prahu na vitalne dele.

IDEALNAKLIMA.SI

 VITANEST
URADNI DISTRIBUTER

Za to, kar šteje.

**Potrošniški kredit z najnižjo
fiksno obrestno mero.***

Preveri na www.phv.si

* Primerjava je narejena na podlagi javno objavljenih podatkov vseh bank in hranilnic v Republiki Sloveniji na dan 20. 3. 2026.

130
let
Primorska
hranilnica

Križanka jara kača

Beseda je nabor črk v zaporedju, ki izrazi nek pomen. S spremembo zaporedja se spremeni ali izniči tudi pomen besede.

Nekatere besede se lahko berejo v obeh smereh in imajo pri tem različne pomene – sporočila.

Ob pravilni rešitvi uganke se bo v prvem stolpcu pojavil strokovni izraz za take in podobne besede.

Naprej:

- 1. zatočišče v tujem kraju - državi
- 2. razpisana razprava na sodišču
- 3. površinska mera v VB in ZDA
- 4. višavje na jugozahodu Sirije
- 5. majhen rak
- 6. skok pri umetnostnem drsanju
- 7. glavna sestavina zrezka

Nazaj:

- 1. krajša oblika imena Elizabeta
- 2. muslimanska sveta knjiga
- 3. večja tekoča voda
- 4. pisni ukaz za izvršitev dejanja
- 5. pletena košara z ročaji
- 6. grm z lešniki
- 7. število pevcev v oktetu

1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				

Čar dobe

Le kako so preživel
naši dedje, dedje njih?
Brez diete, brez tablete,
pa še s klimo na prepih.

Brez jacuzzija in savne?
Scali so kar vsepovsod.
(Ženske, neenakopravne,
so počepale za plot.)

Fitnes je bil gnoj na vilah,
trim senarjenje s planin,
joga nočna žganjekuha,
duh vseh modrih – bobov plin.

Brez mobilca, brez fejsbuka,
so ustvarili svoj par,
sina, vnučko in pravnuka ...
Znali so Življenja čar!

Pesem in foto: Albin Lenar

STRAN, glasilo Krajevne skupnosti Kromberk-Loke
Sedež uredništva:
Ulica Vinka Vodopivca 90, Kromberk, 5000 Nova Gorica
Predstavniki Sveta: Žarko Leban
Urednica: mag. Inga Miklavčič Brezigar
Uredniški odbor: Sonja Maras Gruntar, Urška Ščuka Buršič, Marko Brezavšček, Valentina Ščuka, Suzana Madon Pinosa
Jezikovni pregled: Inga Miklavčič Brezigar
Oblikovanje in tisk: A-media d.o.o., Kromberk
Naklada: 900 izvodov
Glasilo STRAN prejema brezplačno vsako gospodinjstvo v KS Kromberk-Loke.

Bralke in bralce vabimo, da v naše glasilo prispevajo kakšen članek, obvestilo, anekdoto, fotografijo... Naslednja številka STRAN-i bo izšla v decembru 2026. Rok za oddajo prispevkov je 15. november na e-naslov glasilo.stran@gmail.com ali na naslov urednice brezigar.inga@gmail.com

Iskrena zahvala podjetjem za denarni prispevek STRANI:
Seznam podjetij, ki so v tem letu že donirala sredstva za časopis Stran:

- 4 DESIGN d.o.o.
- BREZAVŠČEK d.o.o.
- ILMEST d.o.o.
- INMARK d.o.o.
- KEMTEX TRGOVINA Nova Gorica d.o.o.
- MAB EXPORT d.o.o.
- MAS AVTO d.o.o.
- PELOZ d.o.o.
- SPIN d.o.o.
- STUDIO TEHNIK d.o.o.
- VID d.o.o.
- VITANEST d.o.o.